

Raadsnota

Raadsvergadering de dato 3 juni 2019

Onderwerp: Energievisie en uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022

Aan de gemeenteraad,

1. Doel, Samenvatting en Advies van het raadsvoorstel

Op 2 juli 2018 heeft uw Raad ingestemd met het opstarten van de voorbereidingen inzake de naderende energietransitie en daaraan gekoppeld verduurzaming. Op 6 februari jl. heeft u de laatste bijeenkomst in de vorm van een werksessie over dit onderwerp gehad.

Het ingehuurd adviesbureau Driven by Values heeft vervolgens de bijgevoegde concept beleidsnota Energievisie en het bijbehorende uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022 afgerond. Het uitvoeringsprogramma is geen concreet maatregelenpakket maar een programma op hoofdlijnen. Jaarlijks ontvangt uw Raad aan het einde van het jaar een concreet uitvoeringsprogramma voor het daarop volgende jaar.

In deze nota stellen wij uw Raad voor om de beleidsnota en het uitvoeringsprogramma vast te stellen als kader voor de verdere uitwerking en uitvoering door ons college. Aanvullend verzoeken wij u tevens middelen vrij te geven voor de onderdelen die dit jaar nog worden opgestart.

2. Situatie / Aanleiding / Probleem

Hiervoor wordt verwezen naar de bijgevoegde beleidsnota.

3. Relatie met bestaand beleid

De gemeente Valkenburg aan de Geul heeft tijdens het Festival van de Toekomst op 14 september 2017 samen met de zeventien andere Zuid-Limburgse gemeenten het energieconvenant 'coalition of the willing' ondertekend. Met het ondertekenen van dit convenant heeft de gemeente Valkenburg aan de Geul zich gecommitteerd aan de inspanningsverplichting om het in 2013 door de gemeenteraad vastgestelde Klimaatbeleidsplan 2013-2015 te updaten en een actueel Klimaat- en energiebeleidsplan met bijbehorend uitvoeringsprogramma op te leveren.

Om hieraan te voldoen is aan adviesbureau Driven by Values opdracht gegeven om samen met betrokkenen een energievisie met bijbehorend uitvoeringsprogramma op te stellen. Enerzijds wordt in de rapportage inzicht gegeven in de stand van zaken met betrekking tot de implementatie van het Energiebeleid van de gemeente Valkenburg aan de Geul, anderzijds vormt het een basis voor een uitvoeringsplan met concrete projecten om de komende periode flinke stappen te zetten naar een energieneutraal Valkenburg aan de Geul.

Bij de begrotingsbehandeling zijn er ook budgetten vrijgespeeld om verder vorm te geven hieraan.

4. Gewenst beleid en mogelijke opties

Hiervoor wordt verwezen naar de bijgevoegde beleidsnota.

5. Samenwerking

Het beleidsplan richt zich in eerste instantie op de opgaven voor onze gemeente. De opzet van het stuk, maar ook de inhoudelijk opgave, zijn vergelijkbaar met die van onze buurgemeenten. In de nadere uitwerking en bij de uitvoering van het uitvoeringsprogramma zal daar waar mogelijk (sub)regionaal worden samengewerkt. In de bijgevoegde beleidsnota wordt daar nader op ingegaan, met name ook vanuit de RES (Regionale Energie Strategie).

6. Aanbestedingen

Bij de uitvoering van de maatregelen uit het uitvoeringsprogramma zal gehandeld worden cf. het inkoopbeleid van onze gemeente. Afhankelijk van de aard en omvang zal per project de daartoe behorende aanbestedingsvorm worden geselecteerd.

7. Duurzaamheid

Deze nota richt zich op het verduurzamen van de energie in Valkenburg a/d Geul.

8. Financiën

Bij het vaststellen van de begroting 2019-2022 is voor dit onderwerp (duurzaamheid / energietransitie, speerpunt 24) besloten om de begroting te belasten met een bedrag van € 450.000,-, waarvan € 100.000,- structureel doorwerkt naar de daaropvolgende planjaren. In dit structurele bedrag is opgenomen de structurele uitbreiding van de formatie (met 1 FTE) zodat de externe inhuur (door het ontbreken van interne capaciteit) kan worden teruggebracht tot de inhuur van specialistische kennis voor specifieke onderdelen.

Het structurele bedrag is reeds bij de vaststelling van de begroting beschikbaar gesteld, voor het (incidenteel) werkbudget van € 350.000,- is besloten eerst meer inzicht te geven in de wijze van besteding. In het bijgevoegde uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen wordt een inschatting gemaakt van de verdeling van de budgetten over de diverse onderdelen en maatregelen. Er is niet gekozen voor een concreet uitvoeringsprogramma voor de gehele planperiode, dit omdat de ontwikkelingen op het gebied van duurzaamheid zeer snel gaan en wij met de jaarprogramma's hier actueel op in kunnen spelen en de beschikbare middelen zo goed mogelijk kunnen inzetten.

Jaarprogramma's

Jaarlijks ontvangt uw Raad aan het einde van het jaar, danwel begin van het nieuwe jaar een concreet uitvoeringsprogramma (jaarprogramma Duurzaamheid) ter vaststelling en uitvoering. Dan wordt uw Raad ook voorgesteld die middelen voor dat planjaar vrij te geven. In het jaarprogramma worden de concrete projecten benoemd, inclusief per project een nadere onderbouwing van nut, noodzaak, beoogde doelstelling en inzicht in raakvlakken met en bijdragen vanuit andere beleidsthema's.

Uiteraard zullen wij uw Raad geregeld informeren (middels tussentijdse raadsinformatiebrieven, -bijeenkomsten en/of in de vakcommissie) over de voortgang en wijze van besteding van de reeds vrijgegeven middelen.

Nu reeds op te starten projecten en daarvoor vrij te geven middelen

Zoals gezegd zult u eind dit jaar, danwel begin 2020 het jaarprogramma voor 2020 concreet uitgewerkt voorgelegd krijgen. Het is wenselijk (en voor sommige onderdelen zelfs noodzakelijk) om

een aantal onderdelen dit jaar al op te starten. Onderstaand het voorstel voor de nu reeds vrij te geven middelen per onderdeel. De nummering sluit aan bij de nummering van de thema's in de beleidsnota en het uitvoeringsprogramma op hoofdlijnen.

1.1 Verduurzamen gemeentehuis en gemeentelager

Uit de onderzoeken die in het verleden zijn uitgevoerd door Greenspread naar de haalbaarheid van zonnepanelen in de gemeente Valkenburg aan de Geul (specifiek op de gebouwen die eigendom zijn van de gemeente) zijn diverse mogelijkheden naar voren gekomen. Er zijn 2 gebouwen die per direct in aanmerking komen om aangepakt te worden vanuit de voorbeeldrol van de gemeente: het gemeentehuis en het gemeentelager.

Bij het gemeentehuis kunnen maximaal 150 zonnepanelen geplaatst worden. De totale installatie heeft dan een piekvermogen van 45.000Wp. De opbrengst per jaar zal dan ca. 40.500kWh bedragen waarmee een deel van het verbruik van het gemeentehuis afgedekt kan worden. Het dak is gecontroleerd op de draagkracht en geschikt bevonden voor het dragen van deze installatie.

Bij het gemeentelager zullen op de hoge loods 130 zonnepanelen geplaatst worden. Deze installatie heeft een vermogen van 39.000Wp en zal jaarlijks ca. 35.100kWh gaan opleveren. Deze installatie dekt het volledige gebruik van het gemeentelager af, en er blijft nog zonne-energie over voor andere toepassingen. (denk hierbij aan snellaadvoorzieningen of elektrische verwarming van de gebouwen). De aanbesteding hiervoor is reeds opgestart, bij de behandeling van dit stuk in de Raad zullen de exacte bedragen inzichtelijk zijn. In de bijgevoegde voorbeeldberekening bestemmingsreserve duurzaamheid is (gebruik makend van kengetallen voor de beoogde aanlegkosten) inzichtelijk gemaakt hoe wij dit soort maatregelen willen financieren.

Op basis van de uitvoeringskosten worden de jaarlijkse kapitaallasten bepaald (afschrijving + rente + evt. aanvullende onderhoudskosten). Deze kapitaallasten worden verminderd met de gerealiseerde besparing (opgewekte energie + subsidie). Indien de kapitaallasten (die jaarlijks afnemen) meer zijn dan de in dat jaar behaalde besparing, worden de meerkosten betaald uit de structurele middelen voor duurzaamheid (€ 100.000,-). Indien deze minder zijn is het voorstel om het positief effect van de verduurzamingsmaatregelen toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve (zie hierover later meer).

Op basis van dit financieringsvoorstel hoeven er nu geen aanvullende middelen te worden vrijgegeven voor de uitvoering van dit project.

2.1 Regionale Structuur Warmte en Transitievisie Warmte en

3.1 Afwegingskader grootschalige duurzame opwek

Beide maken onderdeel uit van de RES Zuid-Limburg. Vanuit de landelijke gemaakte afspraken zullen wij hieraan moeten deelnemen. Op dit moment is nog niet exact inzichtelijk hoeveel middelen er vanuit het Rijk hiervoor beschikbaar komen. Op basis van een eerste inschatting van Driven by Values is de verwachting dat wij voor de jaren 2019 en 2020 in totaal € 90.000,- dienen vrij te maken voor de uitwerking van de RES. Wij zullen in subregionaal verband

(Maastricht-Heuvelland) hierin gezamenlijk optrekken. In de RES zal worden uitgewerkt welke mogelijkheden wij zien om onze wijken aardgas vrij te maken, hoe wij dat denken te realiseren en welke alternatieve bronnen wij hiervoor inzetten (incl. beleidskader en gebiedsscan van mogelijkheden voor grootschalige duurzame opwek, zoals zonnevelden). Mocht in de uitvoering blijken dat er meer middelen vanuit het Rijk vrijgemaakt worden, waardoor minder eigen middelen noodzakelijk zijn, zullen wij dat uiteraard meenemen bij het opstellen van de jaarprogramma's.

Het voorstel is voor deze onderdelen vooralsnog een bedrag van € 90.000 beschikbaar te stellen voor de planperiode 2019-2020.

11.1 Stimuleren verduurzamen koopwoningen

Wij nemen deel aan het project Dubbel Duurzaam. Tot op heden zijn de effecten van dit project beperkt. Wij hebben de Stichting Dubbel Duurzaam verzocht om een vrijblijvende offerte waarin de gemeente 50 gratis energiescans aanbiedt aan woningeigenaren en deze woningeigenaren volledig gevolgd worden en ontzorgd worden in de klantreis.

Doel is om alle hobbels en barrières te slechten, die woningeigenaren tegenkomen in een verduurzamingstraject en een sneeuwbal-effect te realiseren (mond tot mond reclame - zien = geloven) m.b.t. het verduurzamen van koopwoningen in de gemeente Valkenburg aan de Geul.

Het doel is om in minimaal 50% van de gevallen te komen tot een verbetering van het energielabel aan het einde van de uitvoering van de maatregelen.

Gelijktijdig zal bij het uitvoeren van de scan ook een advies meegenomen worden voor het treffen van maatregelen die de woning meer levensloopbestendig maken (= ook verduurzamen).

De kosten voor dit project ramen wij op € 30.000,-. Het voorstel is om deze voor 50% te financieren uit het innovatiebudget sociaal domein (meer levensloopbestendig betekent minder snel beroep op woningaanpassingen in het kader van de WMO) en voor 50% uit de middelen voor Duurzaamheid.

Voor de overige onderdelen wordt vooralsnog geen claim gelegd op een aanvullend budget. De komende periode zal de nieuwe beleidsmedewerker Duurzaamheid, naast het opstarten en begeleiden van bovengenoemde projecten, vorm gaan geven aan het verder concretiseren van de mogelijkheden per onderdeel en het opstellen van een jaarprogramma Duurzaamheid voor 2020.

Invoering duurzaamheidsreserve

Enkele van de uit te voeren maatregelen zullen naar verwachting op termijn leiden tot een besparing in de reguliere meerjarenbegroting. Denk bijvoorbeeld aan het verduurzamen van de gemeentelijke gebouwen.

Het voorstel is om daar waar er sprake is van een eenmalige investering in duurzaamheidsmaatregelen die, rekening houdende met de betreffende afschrijftermijnen en in onze begroting opgenomen rente verrekening, leiden tot een (structurele) besparing in de begroting, deze middelen jaarlijks toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve

Duurzaamheid. Een voorbeeldberekening, gebaseerd op een raming voor aanleg zonnepanelen op gemeentehuis en -lager, is toegevoegd.

Op deze wijze ontstaan mogelijkheden voor een verdere investering in het verduurzamen van onze gemeente, buiten de nu reeds ter beschikking gestelde middelen.

9. Communicatie

Communicatie richting inwoners, ondernemers, eigen organisatie en politiek is een wezenlijk onderdeel van dit uitvoeringsplan. De specifieke wijze waarop dat zal gebeuren kent vele vormen en is situationeel afhankelijk. Per onderdeel zal hier maatwerk voor worden toegepast in afstemming met de afdeling communicatie.

10. Afwegingen en Advies

Wij adviseren uw Raad om:

- het beleidsplan “Energievisie” en het bijbehorende “Uitvoeringsprogramma 2019-2022 op hoofdlijnen” als kader voor de jaarprogramma’s Duurzaamheid en verdere uitvoering vast te stellen;
- Van het in de begroting gereserveerde werkbudget van € 350.000,- als financieel kader € 105.000,- vrij te geven voor de uitvoering van de volgende onderdelen:
 - 2.1 Regionale Structuur Warmte en Transitievisie Warmte
 - 3.1 Afwegingskader grootschalige duurzame opwek
 - 11.1 Stimuleren verduurzamen koopwoningen.
- Het verduurzamen van het gemeentehuis en het gemeentelager te financieren uit de structurelere middelen voor Duurzaamheid (kapitaallasten minus besparing);
- Het college opdracht te geven om voor de vrijgave voor de overige middelen jaarlijks een jaarprogramma Duurzaamheid ter besluitvorming voor te leggen;
- daar waar er sprake is van een eenmalige investering in duurzaamheidsmaatregelen die, rekening houdende met de betreffende afschrijftermijnen en in onze begroting opgenomen rente verrekening, leiden tot een (structurele) besparing in de begroting, deze besparing jaarlijks toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve Duurzaamheid.
- Indien er in een boekjaar sprake is van onderuitputting van de structurele middelen van Duurzaamheid (€ 100.000,- op jaarbasis), deze middelen aan het einde van het boekjaar toe te voegen aan de in te stellen bestemmingsreserve Duurzaamheid.

11. Bijlagen

- Beleidsplan Energievisie
- Uitvoeringsprogramma Energie 2019-2022
- Voorbeeldberekening bestemmingsreserve duurzaamheid

Het college van burgemeester en wethouders van Valkenburg aan de Geul,

L.T.J.M. Bongarts
algemeen directeur/gemeentesecretaris

dr. J.J. Schrijen
burgemeester

De raad van de gemeente Valkenburg aan de Geul,

Gezien het voorstel van het college van burgemeester en wethouders de dato 23 april 2019

Gehoord de raadsadviescommissie Stedelijke Ontwikkeling en Beheer de dato 14 mei 2019;

B e s l u i t :

- Het beleidsplan “Energievisie” en het bijbehorende “Uitvoeringsprogramma 2019-2022 op hoofdlijnen” als kader voor de jaarprogramma’s Duurzaamheid en verdere uitvoering vast te stellen;
- Van het in de begroting gereserveerde werkbudget van € 350.000,- als financieel kader € 105.000,00 vrij te geven voor de uitvoering van de volgende onderdelen:
 - 2.1 Regionale Structuur Warmte en Transitievisie Warmte
 - 3.1 Afwegingskader grootschalige duurzame opwek
 - 11.1 Stimuleren verduurzamen koopwoningen
- Het verduurzamen van het gemeentehuis en het gemeentelager te financieren uit de structurelere middelen voor Duurzaamheid (kapitaallasten minus besparing);
- Het college opdracht te geven om voor de vrijgave voor de overige middelen jaarlijks een jaarprogramma Duurzaamheid ter besluitvorming voor te leggen;
- Daar waar er sprake is van een eenmalige investering in duurzaamheidsmaatregelen die, rekening houdende met de betreffende afschrijftermijnen en in onze begroting opgenomen rente verrekening, leiden tot een (structurele) besparing in de begroting, deze besparing jaarlijks toe te voegen aan een in te stellen bestemmingsreserve Duurzaamheid.
- Indien er in een boekjaar sprake is van onderuitputting van de structurele middelen van Duurzaamheid (€ 100.000,- op jaarbasis), deze middelen aan het einde van het boekjaar toe te voegen aan de in te stellen bestemmingsreserve Duurzaamheid.

Aldus besloten in de openbare vergadering van de raad van 3 juni 2019.

De raad voornoemd,

mr. J.W.L. Pluijmen,
griffier

dr. J.J. Schrijen,
voorzitter